

Κυκλάμινο

Μεσοκαλόκαιρο. Η Γεωργίτσα έβγαλε το μικρό της κοπάδι, έξι μανάρες προβατίνες με μπροστάρη την κόρμπα, στην πλαγιά απέναντι από το σπίτι τους. Η κόρμπα μπήκε σε μια πατουλιά. Σηκωνόταν στα πισινά της πόδια και κορφολογούσε τα βλαστάρια. Οι προβατίνες βόσκαγαν όλες μαζί. Εκείνη κάθισε σε μια πέτρα κι έγνεθε. Της φτούραγε το γνέσιμο και είχε πάρει και δεύτερη τουλούπα μαζί της. Αγνάντευε το σπίτι τους. Έβγαινε καπνός κοντά στο πηγάδι. Η μάνα είχε ανάψει φωτιά και ζέσταινε νερό για να πλύνει. Θα την αγνάντευε και η μάνα. Είχε ψοφήσει πρόσφατα το σκυλί τους κι ανησυχούσε για την ασφάλειά της. «Μην πας μακριά!» της φώναζε και την είχε κατά νου μέχρι που γύριζε σπίτι. Σκέφτηκε τον πατέρα που δεν γνώρισε, και αναστέναξε. Είχε πέσει για τη λευτεριά της πατρίδας. «Μαύρη λευτεριά», ψιθύρισε. Ήταν η φράση που έλεγε συχνά η μάνα της. «Κοντεύεις να γίνεις της παντρειάς», της είπε εκείνο το πρωί καθώς της έριχνε το νερό που λουζόταν. Είχε πλούσια μαύρα μαλλιά κι όμορφα λαμπερά μάτια. Έμπαινε στα δεκαπέντε.

Σαν ανέβηκε ο ήλιος κάμποσες οργιές, σαλάγησε το μικρό

της κοπάδι και το οδήγησε στη ρεματιά. Τα ζωντανά ξεδίψασαν και άρχισαν να βόσκουν στην όχθη. Το λιγοστό νερό κυλούσε καθαρίο, τα τζιτζίκια λαλούσαν ακατάπαυστα. Έκοψε με το δρεπάνι μια αγκαλιά βούρλα για να δέσει η μάνα το σανό. Έπειτα κάθισε στον ίσκιο της ιτιάς, έβγαλε το ψωμοτύρι της και άρχισε να κολατσιίζει. Ξαφνικά άκουσε μουρμούρα δίπλα της και της κόπηκαν τα ήπατα. Πετάχτηκε τρομοκρατημένη. Σκέφτηκε τα ζωτικά και κράτησε το στόμα της κλειστό να μην της πάρουν τη μιλιά. «Νερό!» ζήτηγε μια ανδρική αδύναμη φωνή. Έστρεψε το βλέμμα της και αντίκρισε τον άνθρωπο που μίλαγε.

Ήτανε σωριασμένος κατάχαμα πίσω από το βράχο. Δεν φαινόταν για ζωτικό. Την κοίταζε και ήταν σα να μην την έβλεπε. Τα μάτια του κόκκινα, πονεμένα, τα σκουτιά του ματωμένα, λερωμένα.

– Νερό, νεράιδα μου!

– Δεν είμαι νεράιδα! φώναξε και η δυνατή φωνή της την ξάφνιασε.

Σκέφτηκε ότι θα ήταν φυγόδικος αντάρτης από κείνους που είχε αποκηρύξει ο βασιλιάς. Πριν λίγες μέρες ένας τσοπάνης είχε βρει ένα κουφάρι ακέφαλο. Έθαψαν το κουφάρι εκεί που είχε πέσει. Δεν του έπρεπε κηδεία. Είπαν ότι του είχαν πάρει το κεφάλι για τα λύτρα. Ξανακοίταξε το λαβωμένο και τον λυπήθηκε. Φαινόταν ανήμπορος, σακατεμένος. Ηρέμησε.

– Νερό! μουρμούρισε παρακαλεστικά εκείνος.

Δεν είχε κύπελλο και στεκόταν άβουλη. Το νερό κυλούσε σιμά τους. Ξαφνικά όρμησε στη Γούρνα και έκανε τα χέρια της χούφτα. Είπε «με το συμπάθιο» και έριξε το νερό στο ανοιχτό του στόμα. «Κι άλλο», ψέλλισε. Τον πότισε κάμποσες

χούφτες νερό.

– Πεινάς; Να, πάρ’ το ψωμί.

Εκείνος άπλωσε το τρεμάμενο χέρι του.

– Έχω και τυρί.

Τον κοίταζε που έτρωγε με δυσκολία το ψωμοτύρι της. Σαν τέλειωσε, σφάλισε τα μάτια του.

Στάθηκε και τον περιεργαζόταν. Καστανόχρωμος με αναμαλλιασμένα μακριά μαλλιά και γένια. «Θεριακωμένος!» ψιθύρισε μέσα της. Έβαλε το ταγάρι στον ώμο και στέριωσε τη ρόκα στο ζουνάρι της. «Θα σου φέρω ψωμοτύρι ταχιά με το καλό», είπε αλλά δεν πήρε απάντηση.

Ανέβηκε την όχθη και κάθισε σ’ ένα λιθάρι. Συνέχισε το γνέσιμο. Είχε χάσει την ηρεμία της και η κλωστή δεν έβγαινε ομαλή από τα δάχτυλά της. Είδε τον αγροφύλακα καβάλα στο άλογο που έτρεχε προς τον κάμπο. Ανησύχησε για το λαβωμένο. Αν θα τον έβρισκαν οι σταυρωτήδες θα του έπαιρναν το κεφάλι. Μάζεψε το κοπάδι της και το πήγε στην αυλή για να ξεμεσημεριάσει. Σαν μπήκαν στο σπίτι είπε ψιθυριστά:

– Μάνα, βρήκα ’να λαβωμένο στη ρεματιά. Παραμίλαγε και μ’ έλεγε νεράιδα. Του ’δωκα το ψωμοτύρι μου.

– Κακό που μου ’κανες! Πού βρέθηκε μπροστά σου ο νεράιδος; αναφώνησε εκείνη και αναστέναξε. Έπειτα από λίγο ρώτησε:

– Μπας και σ’ είδε κανείς;

– Όχι, όχι...

Η μάνα θυμήθηκε τον άντρα της που χάθηκε τον τελευταίο χρόνο του Αγώνα και δεν έμαθε ποτέ πού έπεσε και πού ήτανε θαμμένος. «Σε καμιά ρεματιά», είπε μέσα της.

– Να τον μαζέψουμε, μάνα, φαίνεται καλός άνθρωπος. Θα πεθάνει αν τον αφήσουμε κει χάμου.

– Θα μας πάρει στο λαιμό του ο βλογημένος. Θα μας πιάσουν για ληστοτρόφους.

– Να τον κρύψουμε, μάνα.

– Άιντε να πιάσεις λιγούλι γάλα απ' τη γίδα μας. Να μας βοηθήσει η Παναγιά, είπε κι έκανε το σταυρό της.

Σαν πέρασε η κάψα του μεσημεριού, η μάνα πήρε τη γαϊδούρα και κίνησε με την κόρη και το μικρό τους κοπάδι. Σταμάτησε στη ρεματιά να μαζέψει ξύλα, ενώ η Γεωργίτσα συνέχισε για το παρακάτω χωράφι τους. Μάζεψε κάμποσα ξεράδια για προσάναμμα και, σαν βεβαιώθηκε ότι δεν την έβλεπε κανείς, πλησίασε τον λαβωμένο και τον περιεργαζόταν. Εκείνος την αντιλήφτηκε.

– Νερό, νεράιδα μου!

– Του πρόσφερε το φλασκι με το γάλα και τον βοήθησε να πει.

Έπειτα η μάνα φόρτωσε τη γαϊδούρα καυσόξυλα και γύρισε σπίτι. Ήταν αναστατωμένη. Ένας λεβέντης χαροπάλευε... Ένωθε να την σπρώχνει κάποια υπερδύναμη. «Θα είν' οι ψυχούλες των αδικοσκοτωμένων. Του Ανδρέα μου, που 'πεσε για τη λευτεριά της πατρίδας. Μαύρη λευτεριά! Τ' αδερφούλη μου, του Πέτρου, που του 'κοψε το κεφάλι η λαιμητόμος του βασιλιά. Γυρεύουν να σώσω το λαβωμένο», μονολογούσε.

Ήταν γεροδεμένη και ψημένη στις δουλειές. Απ' όταν χάθηκε ο αφέντης της δούλευε διπλά, σαν άντρας και σαν γυναίκα. Όταν γύρισε η Γεωργίτσα τής είπε την απόφασή της και κάνανε μαζί το σχέδιο. Η μάνα είχε ακόμα φυλαγμένη μια πουκαμίσια του μακαρίτη του άντρα της. Ετοίμασαν το

στρώμα στον οντά. Εκλείσαν καλά τα παντζούρια και έριξαν ένα γιουρντί σ' ένα που ήταν χαλασμένο.

Σαν έπεσε το βαθύ σκοτάδι, έκαναν το σταυρό τους και κατέβηκαν στη ρεματιά με τη γαϊδούρα. Η μάνα τού μίλαγε ψιθυριστά. Κατάφεραν να τον σηκώσουν και να τον ανεβάσουν μπρούμυτα στο σαμάρι. Τον έφεραν σπίτι, που ήταν στην άκρη του χωριού, σίγουρες ότι δεν τις είδε μάτι ανθρώπου. Τον έμπασαν στο παραγώνι σέρνοντας.

– Μάνα, ζέχει ούλος!

– Να τον πλύνουμε. Βάλε νερό να ζεσταθεί και φέρε την παλιοσκαφίδα.

– Με το συμπάθιο, ζένε, πρέπει να σε συγυρίσουμε.

Δεν τον χώραγε η παλιοσκαφίδα και τα κανιά του έμειναν έξω. Άρχισε να τον ξεντύνει. Είπε και στην τσούπρα της να μην κοιτάει τα κρυφά του ξένου. Εκείνος ήταν σαν μισοπεθαμένος και δεν έφερε αντίρρηση στη χειραγωγήση που του έκαναν. Το σώμα του πυρωμένο σίδηρο από τη θέρμη. Τον έλουσαν και άλειψαν μαλλιά και γένια με αλοιφή από ψειροβότανο. Μερικές πληγές ήταν αφορμισμένες, γεμάτες όμπυο και σκουλήκια. Τον έπλυναν και τον ξέβγαλαν δυο φορές με καθαρό νερό. Τον σκούπισαν, έριξαν τσίπουρο στις λαβωματιές και τις έδεσαν με παλιά καθαρά κεφαλομάντιλα. Του φόρεσαν την πουκαμίσα του μακαρίτη και τον πήγαν σέρνοντας με το σάισμα στο στρώμα. Ζήτησε νερό και τον βοήθησαν να πιει. Του έβαλαν ένα βρεγμένο πεσκίρι στο κεφάλι και ξαναμπήκαν στο παραγώνι. Η μάνα έμασε τα σκουτιά του κουβάρι και τα πήγε στο φούρνο. Έμασαν τα νερά από το πάτωμα και έκατσαν να ξαποστάσουν.

– Θα χαίρονται οι ψυχούλες του πατέρα σου και ...